HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

25 ianuarie 2011 *

În cauza C-382/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (Austria), prin decizia din 19 august 2008, primită de Curte la 25 august 2008, în procedura

**Michael Neukirchinger**

împotriva

**Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen,**

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, D. Šváby, președinți de cameră, domnii A. Rosas, U. Lõhmus, E. Levits, L. Bay Larsen (raportor) și doamna M. Berger, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul P. Mengozzi,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 iunie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Neukirchinger, de el însuși;

— pentru guvernul austriac, de doamna C. Pesendorfer și de domnul G. Eberhard, în calitate de agenți;

— pentru guvernul polonez, de domnii M. Dowgielewicz și M. Szpunar, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de domnii E. Traversa și B.-R. Killmann, în calitate de agenți;

— pentru Autoritatea AELS de Supraveghere, de domnul X. Lewis, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 7 septembrie 2010,

pronunță prezenta

## Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 49 CE și următoarele.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Neukirchinger, pe de o parte, și Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen (administrația cantonului Grieskirchen), pe de altă parte, cu privire la o decizie a acestei autorități prin care i se aplică reclamantului din acțiunea principală o amendă administrativă pentru nerespectarea normelor privind organizarea zborurilor cu balonul.

### Cadrul juridic

*Reglementarea Uniunii*

3 Primele trei considerente ale Regulamentului (CEE) nr. 2407/92 al Consiliului din 23 iulie 1992 privind licențele operatorilor de transport aerieni (JO L 240, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 76) prevăd:

„[…] este important să se instituie până la 31 decembrie 1992 o politică de transporturi aeriene în vederea realizării progresive a pieței interne, în conformitate cu dispozițiile articolului 8 A din tratat;

[…] piața internă trebuie să fie un spațiu fără frontiere interne în care este asigurată libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor;

[…] la aplicarea principiului libertății de a presta servicii în sectorul transporturilor aeriene trebuie luate în considerare caracteristicile specifice acestui sector".

4 Potrivit articolului 1 din Regulamentul nr. 2407/92:

„(1) Prezentul regulament vizează criteriile pentru acordarea și menținerea în vigoare, de către statele membre, a licențelor de funcționare ale operatorilor de transport aerieni stabiliți în Comunitate.

(2) Transportul aerian de pasageri și transportul aerian poștal și/sau de mărfuri efectuat cu aeronave fără motor și/sau cu aeronave foarte ușoare cu motor, precum și zborurile locale care nu implică transportul între diferite aeroporturi nu intră sub incidența prezentului regulament. Pentru astfel de operațiuni se aplică legislația internă în ceea ce privește licențele de funcționare și legislația comunitară și internă în ceea ce privește certificatul de transport aerian (AOC)."

5 Regulamentul nr. 2407/92 a fost abrogat de Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate (reformare) (JO L 293, p. 3). Potrivit

articolului 28, intitulat „Intrarea în vigoare", acest ultim regulament a intrat în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, această dată fiind 31 octombrie 2008.

*Reglementarea națională*

6 Legea din 2 decembrie 1957 privind transportul aerian (Luftfahrtgesetz, BGBl. 253/1957), astfel cum a fost modificată prin legea publicată la 26 iunie 2008 [BGBl. I, 83/2008 (denumită în continuare „LFG")], prevede la articolul 11 alineatul (1):

„Aeronavele sunt vehicule adaptate pentru deplasarea în aer de persoane sau de obiecte, fără legătură mecanică cu solul, care sunt mai grele decât aerul (de exemplu: avioane, planoare, parapante și deltaplane, ornitoptere, elicoptere, autogire și parașute) sau mai ușoare decât aerul (de exemplu: dirijabile și baloane libere)."

7 Articolul 102 alineatul (1) din LFG prevede:

„Întreprinderile care, prin intermediul aeronavelor fără motor sau al aeronavelor foarte ușoare cu motor, doresc să transporte în trafic aerian comercial pasageri, trimiteri poștale și/sau mărfuri sau să efectueze numai zboruri circulare fără activitate de transport între diferite terenuri destinate activității de aviație trebuie să solicite ministrului federal al transporturilor, inovației și tehnologiei sau autorității competente abilitate potrivit articolului 140b o licență de transport, astfel cum este

prevăzută la articolul 104 și următoarele, precum și o licență de operare, astfel cum este prevăzută la articolul 108.”

8 Articolul 104 din LFG prevede:

„(1) Cererea de acordare a licenței de transport trebuie să indice în mod convingător mijloacele financiare disponibile pentru înființarea și operarea întreprinderii.

(2) Cererea trebuie să cuprindă de asemenea:

a) numele și prenumele (denumirea societății), domiciliul (sediul social) și locul de desfășurare a activității întreprinderii,

b) numele, domiciliul și cetățenia persoanelor împuternicite să reprezinte întreprinderea,

c) activitățile avute în vedere, de exemplu: zboruri circulare,

d) […]

e) sectorul de zbor avut în vedere, cu alte cuvinte teritoriul în care întreprinderea urmează să își desfășoare activitatea,

f) numărul și tipul aeronavelor ce urmează a fi utilizate,

g) organizarea prevăzută a întreprinderii.

[…]”

9 Articolul 106 din LFG prevede:

„(1) Licența de transport trebuie acordată dacă:

a) solicitantul are cetățenia sau naționalitatea uneia dintre părțile la Acordul privind Spațiul Economic European [din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 1), are reședința în Austria și este de încredere și competent,

b) securitatea operării este garantată și capacitatea financiară a întreprinderii a fost stabilită și

c) asigurările menționate de articolul 164 sau de Regulamentul (CE) nr. 785/2004 au fost contractate.

(2) În cazul în care operatorul economic nu este o persoană fizică, întreprinderea trebuie să aibă sediul în Austria și majoritatea capitalului social trebuie deținută de resortisanți ai uneia dintre părțile la Acordul privind Spațiul Economic European.”

10 Potrivit articolului 108 din LFG:

„(1) Operarea unei întreprinderi de transport aerian nu este autorizată decât în baza unei licențe acordate, la cererea titularului licenței de transport, de ministrul federal al transporturilor, inovației și tehnologiei sau de autoritatea competentă abilitată potrivit articolului 140b (licență de operare).

(2) Operarea trebuie autorizată atunci când sunt îndeplinite condițiile stabilite în licența de transport și atunci când este garantată securitatea traficului. Licența se eliberează în scris, sub sancțiunea nulității."

11 În temeiul articolului 169 alineatul (1) al patrulea paragraf din LFG, se aplică o sancțiune pecuniară minimă de 3 630 de euro pentru transportul aerian comercial de pasageri fără licențele prevăzute la articolul 102 din legea menționată.

**Acțiunea principală și întrebările preliminare**

12 Din decizia de trimitere reiese că Bezirkshauptmannschaft Grieskirchen, printr-o decizie administrativă cu caracter represiv din 22 ianuarie 2008, i-a aplicat domnului Neukirchinger o amendă de 3 630 de euro și, în caz de imposibilitate de recuperare, o pedeapsă privativă de libertate de 181 de zile.

13 Se impută părții interesate faptul că, la 19 iunie 2007, a efectuat un transport aerian comercial de pasageri cu balonul cu aer cald cu plecare de pe o pajiște situată în localitatea Wies, în Kallham, în landul Oberösterreich, fără licență de transport sau licență de operare pentru această activitate, contrar a ceea ce se prevede la articolul 104 și următoarele și, respectiv, la articolul 108 din LFG.

14 Domnul Neukirchinger, titular al unei licențe de operare acordate în Germania pentru activitățile de transport aerian comercial de pasageri și de marfă cu balonul, a formulat o acțiune împotriva acestei decizii administrative la instanța de trimitere susținând, în special, că libera circulație permite unui operator de servicii de zbor, titular al unei licențe în Germania, să își exercite activitatea în Austria.

15 Luând în considerare faptul că domnul Neukirchinger s-a deplasat temporar într-un alt stat membru în vederea prestării unui serviciu, situația de fapt din cauza principală intră, *a priori*, potrivit instanței de trimitere, în sfera liberei prestări a serviciilor.

16 Instanța de trimitere subliniază de asemenea că domnului Neukirchinger i s-a acordat, de către Landeshauptmann (guvernatorul) landului Oberösterreich, în calitate de autoritate aeronautică competentă în primă instanță în domeniul de activități vizat, o autorizație generală de decolare, în sensul articolului 9 din LFG, valabilă pe parcursul anului 2008 pe întregul teritoriu al landului respectiv. Acordarea unei asemenea autorizații implică, pe de altă parte, recunoașterea de către această autoritate a validității licenței acordate domnului Neukirchinger în Germania.

17 Apreciind că soluționarea litigiului cu care este sesizat impune interpretarea articolului 49 CE și următoarele, Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 49 [CE] și următoarele […] trebuie interpretate în sensul că se opun unei norme naționale care prevede că, pentru organizarea de zboruri cu balonul în Austria, o persoană stabilită într-un alt stat membru, și anume Germania, care este titulară în acest al doilea stat membru a unei licențe pentru organizarea de zboruri comerciale cu balonul, eliberată în conformitate cu normele juridice ale acestui stat, trebuie să aibă sediul social sau reședința în Austria (articolul 106 [din LFG])?

2) Articolul 49 [CE] și următoarele […] trebuie interpretate în sensul că se opun unei norme naționale care prevede că titularul unei licențe pentru organizarea de zboruri comerciale cu balonul, care este stabilit în alt stat membru decât cel în care este în vigoare norma respectivă și care este autorizat în conformitate cu dreptul statului membru în care este stabilit, ar trebui, pentru a exercita această activitate în alt stat membru, să obțină o nouă licență, ale cărei condiții de eliberare sunt, în esență, identice cu cele ale licenței care i-a fost deja acordată în statul său de origine, însă, în plus, trebuie să aibă sediul social sau reședința în statul în care sunt organizate zborurile, și anume, în speță, Austria?

3) Dispozițiile articolului 102 coroborate cu cele ale articolelor 104 și 106 [din LFG] sunt contrare articolului 49 [CE] în condițiile în care titularul unei licențe care este stabilit în Germania riscă, utilizând în Austria această licență, aplicarea unor sancțiuni administrative și, prin urmare, îi este împiedicat accesul pe piață, în măsura în care, în temeiul articolului 106 alineatul (1) [din LFG], o astfel de licență, precum și o licență de operare nu pot fi obținute fără înființarea unui sediu și/sau

stabilirea unei reședințe și fără înmatricularea în Austria a unui balon cu aer cald deja înmatriculat în Germania?"

18 Prin Ordonanța din 21 aprilie 2010, s-a redeschis procedura orală, iar părțile interesate menționate la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene au fost invitate să își exprime eventualul punct de vedere cu privire la problema stabilirii, având în vedere articolul 51 alineatul (1) CE, a normei de drept primar sau de drept derivat al Uniunii care ar putea, dacă este cazul, să se aplice liberei prestări a unui serviciu constând în transportul aerian comercial de pasageri cu balonul cu aer cald.

**Cu privire la întrebările preliminare**

*Observații introductive*

19 Astfel cum observă avocatul general la punctele 25-30 din concluzii, un serviciu precum cel în cauză în acțiunea principală aparține domeniului transporturilor și, mai precis, celui al transporturilor aeriene, menționat la articolul 80 alineatul (2) CE.

20 Astfel, întrucât nu se face nicio precizare contrară în Tratatul CE, noțiunea de transport aerian, potrivit dispoziției menționate, trebuie înțeleasă în sensul că include și transportul pe care instanța de trimitere îl califică drept transport aerian comercial de pasageri cu balonul cu aer cald. În sfârșit, după cum a subliniat avocatul general la punctul 26 din concluzii, Convenția privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944, include în domeniul de aplicare și baloanele cu aer cald.

21 În timp ce, potrivit articolului 80 alineatul (2) CE, transporturile maritime și aeriene sunt, atât timp cât legiuitorul comunitar nu a decis altfel, exceptate de la aplicarea normelor titlului V din partea a treia a tratatului, referitoare la politica comună în domeniul transporturilor, acestea rămân, la fel ca și alte moduri de transport, supuse normelor generale ale tratatului (Hotărârea din 4 aprilie 1974, Comisia/Franța, 167/73, Rec., p. 359, punctul 32, precum și Hotărârea din 30 aprilie 1986, Asjes și alții, 209/84-213/84, Rec., p. 1425, punctul 45).

22 Cu toate acestea, în ceea ce privește libera prestare a serviciilor, conform articolului 51 alineatul (1) CE, articolul 49 CE nu se aplică ca atare domeniului transportului aerian (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 1989, Corsica Ferries France, C-49/89, Rec., p. 4441, punctul 10 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 5 noiembrie 2002, Comisia/Danemarca, cunoscută sub numele „cer deschis", C-467/98, Rec., p. I-9519, punctul 123).

23 În ceea ce privește transportul aerian comercial de pasageri cu balonul cu aer cald, precum cel în cauză în acțiunea principală, trebuie subliniat că legiuitorul comunitar a adoptat mai multe măsuri în temeiul articolului 80 alineatul (2) CE, care sunt, astfel cum observă Comisia Europeană, de natură să privească această formă de transport aerian. Acest lucru este valabil, la data faptelor din acțiunea principală, pentru Regulamentul (CE) nr. 1592/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2002 privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației (JO L 240, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 9, p. 179), precum și pentru Regulamentul (CEE) nr. 3922/91 al Consiliului din 16 decembrie 1991 privind armonizarea cerințelor tehnice și a procedurilor administrative în domeniul aviației civile (JO L 373, p. 4, Ediție specială, 07/vol. 2, p. 93), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1900/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 (JO L 377, p. 176, Ediție specială, 07/vol. 17, p. 210).

24 În ceea ce privește, în special, licențele operatorilor de transport aerian, articolul 84 alineatul (2) din Tratatul CEE [devenit articolul 84 alineatul (2) din Tratatul CE, el însuși devenit, după modificare, articolul 80 alineatul (2) CE] a fost pus în aplicare prin adoptarea Regulamentului nr. 2407/92, care era aplicabil la data faptelor din acțiunea principală.

25 Este, cu siguranță, adevărat că, în temeiul articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2407/92, Consiliul a exclus din domeniul de aplicare al acestui regulament licențele operatorilor de transport aerian, de exemplu în cazul în care transportul aerian de pasageri se efectuează cu aeronave fără motor, inclusiv, așadar, cu baloane cu aer cald. În ceea ce privește transporturile de această natură, Consiliul a precizat în mod explicit, în textul dispoziției menționate, că pentru acestea se aplică numai legislația internă în ceea ce privește licențele de operare și atât legislația internă, cât și cea a Uniunii în ceea ce privește certificatul de operator aerian.

26 Totuși, astfel cum rezultă din primele două considerente ale Regulamentului nr. 2407/92, obiectivul urmărit de Consiliu prin adoptarea regulamentului menționat a fost să instituie până la 31 decembrie 1992 o politică în domeniul transporturilor aeriene în vederea realizării progresive a pieței interne, aceasta cuprinzând un spațiu fără frontiere interne, în care libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor este asigurată. Obligația Comunității de a stabili până la această dată piața internă, inclusiv în domeniul transporturilor, era prevăzută la articolul 8 A din Tratatul CEE (devenit, după modificare, articolul 7 A din Tratatul CE, el însuși devenit, după modificare, articolul 14 CE).

27 Or, acest obiectiv larg cuprinde *a priori* și transportul aerian comercial de pasageri cu balonul cu aer cald, precum cel în cauză în acțiunea principală.

28 În consecință, deși excluderea prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2407/92 se explică în mod vădit prin faptul că particularitățile sectorului transporturilor aeriene nu justificau ca un transport aerian comercial de pasageri cu balonul cu aer cald, precum cel în cauză în acțiunea principală, să fie supus normelor prevăzute de regulamentul menționat, nu rezultă totuși că, prin această excludere, legiuitorul comunitar a avut în vedere să înlăture în întregime un asemenea mod de transport din domeniul de aplicare al tratatului.

29 Din toate cele de mai sus rezultă că un transport aerian comercial de pasageri cu balonul cu aer cald, precum cel în cauză în acțiunea principală, intră în domeniul de aplicare al Tratatului CE și face, așadar, obiectul unei norme generale a acestuia, cum este articolul 12 CE.

30 Prin urmare, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere, trebuie examinate întrebările adresate din perspectiva articolului 12 CE, care consacră principiul general al nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate (a se vedea în special Hotărârea din 11 ianuarie 2007, Lyyski, C-40/05, Rep., p. I-99, punctul 33, și Hotărârea din 5 martie 2009, UTECA, C-222/07, Rep., p. I-1407, punctul 37).

*Cu privire la prima, a doua și a treia întrebare*

31 Prin intermediul primei, al celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 12 CE se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, care, în vederea organizării în acest stat membru de zboruri cu balonul, cu aplicarea unor sancțiuni administrative în caz de nerespectare a acestei reglementări,

— impune unei persoane cu reședința sau sediul în alt stat membru, care deține în acest al doilea stat membru o licență pentru organizarea de zboruri comerciale cu balonul, să aibă o reședință sau un sediu social în primul stat membru și

— obligă aceeași persoană să obțină o nouă licență fără să se ia în considerare în mod corespunzător faptul că, în esență, condițiile de acordare sunt aceleași cu cele ale licenței care i-a fost deja acordată în al doilea stat membru.

32 În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, normele privind egalitatea de tratament între cetățeni și cei care nu au calitatea de cetățeni interzic nu numai discriminările evidente întemeiate pe cetățenie sau, în ceea ce privește societățile, pe sediu, ci și orice forme disimulate de discriminare care, prin aplicarea altor criterii de diferențiere, conduc, în fapt, la același rezultat (Hotărârea din 27 octombrie 2009, ČEZ, C-115/08, Rep., p. I-10265, punctul 92 și jurisprudența citată).

33 În primul rând, în măsura în care o reglementare a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, impune existența unei reședințe sau a unui sediu social în același stat membru în vederea organizării în acest stat a unor zboruri comerciale cu balonul, ea stabilește un criteriu de diferențiere întemeiat, în ceea ce privește persoanele fizice, pe locul de reședință și, în ceea ce privește societățile, pe locul unde se află sediul social.

34 Pe de o parte, referitor la criteriul de diferențiere întemeiat pe reședință, acesta conduce, în fapt, la același rezultat ca o discriminare bazată pe cetățenie sau naționalitate, întrucât, în măsura în care nerezidenții sunt cel mai adesea străini, acționează în principal în detrimentul resortisanților altor state membre (a se vedea în acest sens, în special, Hotărârea din 29 aprilie 1999, Ciola, C-224/97, Rec., p. I-2517, punctul 14, Hotărârea din 16 ianuarie 2003, Comisia/Italia, C-388/01, Rec., p. I-721, punctul 14, și Hotărârea din 15 martie 2005, Bidar, C-209/03, Rec., p. I-2119, punctul 53).

35 O asemenea diferență de tratament este justificată numai în cazul în care aceasta se întemeiază pe motive obiective, independente de cetățenia sau naționalitatea persoanelor în cauză, și este proporțională cu obiectivul urmărit în mod legitim de legislația națională (Hotărârea Bidar, citată anterior, punctul 54 și jurisprudența citată).

36 Cu toate acestea, din dosarul prezentat Curții nu rezultă că, în ceea ce privește o reglementare precum cea în cauză în acțiunea principală, există o asemenea justificare.

37 Pe de altă parte, referitor la criteriul de diferențiere întemeiat pe locul unde se află sediul social, în principiu, acesta constituie o discriminare pe motiv de naționalitate, astfel cum rezultă din jurisprudența citată la punctul 32 din prezenta hotărâre.

38 În al doilea rând, o reglementare a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, obligă o persoană cu reședința sau cu sediul în alt stat membru, care deține în acest al doilea stat membru o licență pentru organizarea de zboruri comerciale cu balonul, să obțină în primul stat membru o nouă licență fără să se ia în considerare în mod corespunzător faptul că, în esență, condițiile de acordare sunt aceleași cu cele ale licenței care i-a fost deja acordată în al doilea stat membru. Aceasta fiind situația, o asemenea reglementare instituie un criteriu de diferențiere care conduce, în fapt, la același rezultat ca un criteriu întemeiat pe cetățenie sau naționalitate.

39 Astfel, prin faptul că refuză să ia în considerare licența acordată în al doilea stat membru, o asemenea reglementare impune persoanei interesate, în cazul în care aceasta dorește să organizeze zboruri comerciale cu balonul pe teritoriul primului stat membru, obligația de a efectua a doua oară toate demersurile necesare pentru obținerea unei licențe. Or, obligația impusă de acest stat privește, în practică, mai ales resortisanți ai altor state membre sau societăți cu sediul în alte state membre.

40 Guvernul austriac susține că obligația de a obține o licență acordată de autoritățile austriece se justifică prin interesul protecției vieții și a sănătății persoanelor transportate

și prin interesul securității transportului aerian. De asemenea, contestă constatarea făcută de instanța de trimitere, potrivit căreia, pe de o parte, condițiile de acordare a licenței eliberate în Germania domnului Neukirchinger și, pe de altă parte, cele impuse în Austria sunt, în esență, aceleași.

41 În ceea ce privește respectiva contestare, trebuie amintit că este de competența Curții să țină seama, în cadrul repartizării competențelor între instanțele Uniunii și cele naționale, de contextul de fapt și normativ în care se încadrează întrebarea preliminară, astfel cum este descris în decizia de trimitere (Hotărârea din 25 octombrie 2001, Ambulanz Glöckner, C-475/99, Rec., p. I-8089, punctul 10, și Hotărârea din 13 noiembrie 2003, Neri, C-153/02, Rec., p. I-13555, punctul 35). Prin urmare, nu este de competența Curții să se pronunțe cu privire la o apreciere, precum cea făcută de instanța de trimitere, în ceea ce privește similitudinea dintre reglementările celor două state membre vizate, referitoare la condițiile de acordare a licențelor în cauză în acțiunea principală.

42 În ceea ce privește protecția intereselor la care se referă guvernul austriac, acestea constituie fără discuție obiective legitime. Cu toate acestea, obligarea de către un stat membru a unei persoane aflate în situația domnului Neukirchinger să obțină o nouă licență fără să se ia în considerare în mod corespunzător faptul că, în esență, condițiile de acordare sunt aceleași cu cele ale licenței care i-a fost deja acordată în alt stat membru nu este, astfel cum observă în mod întemeiat guvernul polonez și Comisia, proporțională cu obiectivele legitime urmărite. Astfel, întrucât condițiile de acordare în cele două state membre a licențelor de transport în cauză în acțiunea principală sunt, în esență, aceleași, trebuie să se considere că interesele la care se referă guvernul austriac au fost deja luate în considerare cu ocazia acordării primei licențe în Germania.

43 Din cele de mai sus rezultă că o reglementare precum cea în cauză în acțiunea principală constituie, în realitate, o discriminare întemeiată pe cetățenie sau naționalitate, accentuată prin sancțiunile administrative aplicate în caz de nerespectare a unei asemenea reglementări.

44 Prin urmare, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 12 CE se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, care, în vederea organizării în acest stat membru de zboruri cu balonul, cu aplicarea unor sancțiuni administrative în caz de nerespectare a acestei reglementări,

— impune unei persoane cu reședința sau sediul în alt stat membru, care deține în acest al doilea stat membru o licență pentru organizarea de zboruri comerciale cu balonul, să aibă o reședință sau un sediu social în primul stat membru și

— obligă aceeași persoană să obțină o nouă licență fără să se ia în considerare în mod corespunzător faptul că, în esență, condițiile de acordare sunt aceleași cu cele ale licenței care i-a fost deja acordată în al doilea stat membru.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

45 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

**Articolul 12 CE se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, care, în vederea organizării în acest stat membru de zboruri cu balonul, cu aplicarea unor sancțiuni administrative în caz de nerespectare a acestei reglementări,**

— **impune unei persoane cu reședința sau cu sediul în alt stat membru, care deține în acest al doilea stat membru o licență pentru organizarea de zboruri comerciale cu balonul, să aibă o reședință sau un sediu social în primul stat membru și**

— **obligă aceeași persoană să obțină o nouă licență fără să se ia în considerare în mod corespunzător faptul că, în esență, condițiile de acordare sunt aceleași cu cele ale licenței care i-a fost deja acordată în al doilea stat membru.**

Semnături